

СЕКЦІЯ V
ІНФОРМАЦІЙНОГО ПРАВА І
ДЕРЖАВНО-ПРАВОВИХ ПРОБЛЕМ РОЗБУДОВИ
ІНФОРМАЦІЙНОГО СУСПІЛЬСТВА В УКРАЇНІ

Карнаух А.
Національний педагогічний університет
імені М. П. Драгоманова
(м. Київ)

ЗАСОБИ МАСОВОЇ ІНФОРМАЦІЇ ТА ЇХ ВПЛИВ
НА ФОРМУВАННЯ ПОЛІТИЧНОЇ КУЛЬТУРИ МОЛОДІ

Інформація відіграє чи не найважливішу роль в житті людей, вона є невід'ємною частиною нашого життя. Процес інформатизації розвивається настільки стрімко, що веде до створення єдиного інформаційного простору.

Засоби масової інформації є одним з найвпливовіших факторів соціалізації, так як саме вони сприяють поширенню певної культури, формуванню установок, цінностей, зразків поведінки.

Засоби масової інформації – це розгалужена мережа установ, що займаються збором, обробкою, поширенням інформації. У цю мережу входять теле-, радіопрограми, газети, журнали, інформаційні агентства, кінодокументалістика. Застосування нових інформаційних та комунікаційних технологій є незворотною тенденцією світового розвитку та науково-технічної революції останніх десятиліть. Особлива роль у цьому процесі належить глобальній мережі Інтернет.

Сучасні ЗМІ є установами, створеними для відкритої публічної передачі за допомогою спеціального технічного інструментарію різноманітних відомостей будь-яким особам [1, с. 108].

Розвиток Інтернет-технологій відкриває перед суспільством безліч перспектив в самих різних сферах. Глобальна Мережа дозволяє забезпечити постійний суспільно-політичний диспут з можливістю електронного зворотного зв'язку в реальному часі між владою та громадянами, відкриваючи реальну можливість подолання ієрархізму владних структур.

До друкованих засобів масової інформації (преси) належать періодичні видання, які виходять під постійною назвою з періодичністю один і більше номерів (випусків) протягом року – газети, журнали, бюлетені і разові видання з визначеним тиражем.

Аудіовізуальними, електронними засобами масової інформації є радіомовлення, телебачення, кіно, звукозапис, відеозапис, Інтернет тощо [2, с. 302].

Засоби масової інформації супроводжують людину протягом усього її життя. Вони виконують функції соціальної комунікації, інформування і виховання, формування громадянських цінностей, створюють відповідний соціально-політичний клімат. Зокрема, вчені К. Райт та Г. Ласуел виділили такі функції засобів масової інформації:

- інформаційна (розповсюдження знань про дійсність, інформування громадян про найважливіші для них і влади події);
- освітня (доповнює діяльність спеціальних навчальних закладів – шкіл, технікумів, університетів тощо);
- соціалізаційна (впливають на перетворення індивідуума в повноцінного, активного громадянина);
- критики та контролю, або соціального контролю та керування, реалізація яких спирається на громадську думку та закон;
- мобілізаційна (спонукання людей до певних дій чи свідомої бездіяльності);
- інноваційна (виявляється в ініціюванні політичних змін шляхом постановки важливих проблем перед владою й громадськістю);
- формування суспільної думки;
- розповсюдження культури.

Щодо впливу засобів масової інформації на населення в цілому, в тому числі й на окремі вікові категорії, то слід зауважити, що ЗМІ істотно сприяють засвоєнню людьми різного віку широкого спектра соціальних норм та формуванню у них ціннісних орієнтацій у сфері культури, політики, економіки, права тощо.

Журналістика – це різні потоки, різні рівні інформації, насамперед елементарні повідомлення про події і факти. Їх прийнято називати новинами. Це поверхнева, так би мовити, інформація, об'єктивне відтворення того, що відбулося або відбудеться. Ці події відповідним чином пояснюються, коментуються, тобто пов'язуються з уже існуючими базовими знаннями.

Телебачення та радіо пропонують різні види мовлення: інформаційне, суспільно-політичне, спортивне, навчальне, художнє, для дітей та юнацтва тощо.

Українська молодь переважно задовольняє свою інформаційну потребу саме за допомогою телевізора. Велике значення, зокрема, становлять відеосюжети кризових становищ, конфліктів, бойових дій, масових безпорядків, повні виступи, інтерв'ю політичних лідерів, представників державної еліти, ток-шоу політичних лідерів, коментарі з боку політологів, експертів, аналітиків іноземної держави [3, с. 26].

Однак телевізор виступає для них не стільки засобом отримання інформації, скільки засобом отримання задоволення від видовищ. Зростають споживацькі настрої молоді, зорієнтовані перш за все на сферу розваг. Негативно впливають на молоде покоління низькопробні зразки іноземної масової культури, зокрема – кінематографу,

які перенасичені елементами жорстокості, порнографії, пропагандою чужих для українського народу моральних і світоглядних цінностей.

Слід зазначити, що сьогодні бракує художніх і телефільмів про сучасні Збройні сили України, їх реформування, підготовку військових кадрів усіх рівнів. Тому вітчизняні телеекрани заповнила зарубіжна телепродукція, яка за допомогою мистецьких засобів з позицій інших держав показує розвиток військово-промислового комплексу, формування світогляду та морально-бойового духу воїнів відповідних армій.

Серед різноманітних електронних інформаційних джерел найбільшу цінність становить глобальний інформаційний ресурс “Інтернет” – це безпрецедентне джерело інформації практично будь-якого тематичного спрямування. Однак основним недоліком Інтернету є достовірність інформації, а також іноді рідке оновлення Інтернет сайтів.

Інформація, що поширюється за допомогою ЗМІ впливає на уподобання молоді майже у всіх сферах її життя – взаємовідносинах, музиці, одязі, манері себе поводити.

Засоби масової інформації здійснюють свою політичну, управлінську роль у політичній системі шляхом обговорення, підтримки, критики й осуду різних політичних програм, платформ, ідей і пропозицій окремих осіб, громадських формувань, політичних партій, фракцій. Саме засоби масової інформації повинні показувати зразок політичної культури. Преса, інші засоби масової інформації покликані виховувати політичну культуру в суспільстві. Політична культура передбачає добросовісність у викладі точки зору опонента, недопустимість навішування ярликів, підміни переконливих аргументів емоційними засобами суперечок і звинувачень.

ЛІТЕРАТУРА:

1. *Піча В. М.* Політологія: конспект лекцій [навчальний посібник для студентів вищих закладів освіти] / В. М. Піча, Н. М. Хома. – Львів : “Магнолія Плюс”, 2006. – 188 с.
2. Політологічний словник : навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. / за ред. М. Ф. Головатого та О. В. Антонюка. – К. : МАУП, 2005. – 792 с.
3. *Телешун С. О.* Політична аналітика, прогнозування та політичні консультації / С. О. Телешун, А. С. Баронін. – К. : Вид. ПАЛИВОДА А. В., 2001. – 112 с.